

Uppdrag att studera felaktiga utbetalningar av vissa ersättningar

Regeringens beslut

Regeringen ger, i enlighet med 6 § förordningen (2021:663) om arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (förordningen om korrekta utbetalningar), Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF), Migrationsverket och Pensionsmyndigheten (Välfärdsmyndigheterna) i uppdrag att studera omfattningen av felaktiga utbetalningar av de ersättningar som framgår av *bilaga 2* samt vad felaktigheterna beror på, i enlighet med vad som anges i bilagan.

Ekonomistyrningsverket (ESV) ska samordna myndigheternas arbete. ESV och övriga myndigheter ska, bl.a. i syfte att säkerställa att resultatet av studierna går att jämföra mellan ersättningar och över tid, samråda om

- hur en närmare indelning av orsakerna till de felaktiga utbetalningarna bör utformas,
- hur studierna bör redovisas, samt
- andra frågor som aktualiseras vid myndigheternas utformning, planering, genomförande och redovisning av studierna.

Välfärdsmyndigheterna ska senast den 31 mars 2025 lämna förslag på arbetsplaner för sina studier till ESV.

Bakgrund

Riksdagen har beslutat ett mål om att utbetalningarna från välfärdssystemen ska vara korrekta, andelen felaktiga utbetalningar ska minska och fel ska motverkas (prop. 2020/21:1 utg.omr. 2, bet. 2020/21:FiU2,

rskr. 2020/21:150). I budgetpropositionen för 2025 föreslår regeringen att målet för området korrekta utbetalningar från välfärdssystemen ska vara att de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen och den brottslighet som riktas mot dessa system ska minska (prop. 2024/25:1 utg.omr. 2 avsnitt 2.3.4).

Enligt 6 § förordningen om korrekta utbetalningar ska Välfärdsmyndigheterna bl.a. återkommande studera omfattningen av felaktiga utbetalningar i enlighet med vad regeringen närmare beslutar. Av 7 § andra stycket samma förordning framgår att myndigheterna senast den 5 oktober 2026 ska redovisa sitt arbete till ESV och regeringen.

Regeringen gav i januari 2022 Välfärdsmyndigheterna i uppdrag att studera felaktiga utbetalningar av vissa ersättningar (Fi2022/00107). I rapporten Omfattningen av felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (ESV 2023:22) redovisade ESV en uppskattning av den totala omfattningen av felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen under 2021, baserat på resultaten från myndigheternas studier.

Regeringen bedömde i budgetpropositionen för 2024 att studier av omfattningen av felaktiga utbetalningar ger förutsättningar att med större tillförlitlighet och precision följa upp det övergripande målet om att de felaktiga utbetalningarna ska minska. Regeringen konstaterade att precisionen i studierna för 2021 generellt sett var högre än i tidigare studier, men bedömde samtidigt att uppskattningen av de felaktiga utbetalningarna sannolikt var en underskattning, bl.a. eftersom vissa betydande risker inte hade studerats. Vidare bedömde regeringen att kunskap från omfattningsstudier av hög kvalitet är en nyckel till regeringens och myndigheternas fortsatta arbete med att identifiera omfattning och orsaker till felaktiga utbetalningar och bidragsbrott, vilket i sin tur möjliggör mer effektiva insatser mot dessa företeelser (prop. 2023/24:1 utg.omr. 2 avsnitt 8.3.1 och 8.4). Regeringen har också vid genomförandet av flera reformer de senaste åren hänvisat till resultaten av tidigare omfattningsstudier, vilka visat att omfattningen av felaktiga utbetalningar är betydande (se t.ex. prop. 2024/25:36 s. 14 och 15, prop. 2023/24:85 s. 73–75, och prop. 2022/23:34 s. 25, 168 och 169).

ESV har i enlighet med 12 § förordningen om korrekta utbetalningar lämnat ett förslag till regeringen om vilka enskilda ersättningar som bör omfattas av

studierna enligt 6 § samma förordning (rapporten Omfattningen av felaktiga utbetalningar – Förslag på ersättningar som ska studeras, ESV 2024:45). I rapporten föreslår myndigheten att de olika studierna genomförs med kvantitativa eller kvalitativa metoder, eller genom schablonberäkningar, dvs. studier som skattar de felaktiga utbetalningarna med hjälp av någon kvalificerad schablon eller faktor. Regeringen bedömer att något fler ersättningar bör studeras med kvantitativa metoder än vad ESV föreslagit eftersom detta ger säkrare bedömningar av omfattningen av de felaktiga utbetalningarna, totalt och inom enskilda ersättningar.

Närmare om uppdraget

I myndigheternas studier ska alla väsentliga risker ingå. Detta inkluderar bl.a. svårupptäckta felaktigheter, eftersom det finns en risk att omfattande felaktiga utbetalningarna sker på områden där tillgängliga kontrollmetoder saknas.

För de ersättningar som ska studeras kvantitativt ska de risker som kan studeras kvantitativt också studeras med kvantitativa metoder. Myndigheterna ska också i övrigt eftersträva att varje enskild studie håller god kvalitet och att den genomförs med för ändamålet bästa tänkbara metod. Studierna ska vara reproducerbara, dvs. ge samma eller jämförbara resultat om de upprepas. Myndigheterna bör om möjligt använda urvalsundersökningar som innehåller relativt sett fler ärenden med hög risk för felaktiga utbetalningar, eftersom det leder till både säkrare skattningar och till att fler felaktigheter upptäcks. Myndigheterna ska redovisa de antaganden och fakta som ligger till grund för deras skattningar samt de osäkerheter som finns. Myndigheterna ska redovisa orsaker till fel med åtminstone den detaljeringsgrad som ESV föreslagit (ESV 2024:45, avsnitt 3.2).

Utan hinder av bestämmelsen i 7 § första stycket förordningen om korrekta utbetalningar får kompletterande data från 2024 användas i begränsad utsträckning, om det bedöms vara nödvändigt för att genomföra studierna.

På regeringens vägnar

Elisabeth Svantesson

Joacim Danielsson

Kopia till

Arbetsmarknadsdepartementet/A

Justitiedepartementet/NM

Finansdepartementet/SI

Socialdepartementet/SF

Utbildningsdepartementet/UH

Bilaga 1 till beslut i ärende Fi2024/02405 och Fi2024/01861 vid regeringssammanträde den 5 december 2024

Arbetsförmedlingen

113 99 Stockholm

Centrala studiestödsnämnden

851 82 Sundsvall

Ekonomistyrningsverket

Box 45316

104 30 Stockholm

Försäkringskassan

103 51 Stockholm

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Box 210

641 22 Katrineholm

Migrationsverket

601 70 Norrköping

Pensionsmyndigheten

Box 38190

100 64 Stockholm

Bilaga 2 till beslut i ärende Fi2024/02405 och Fi2024/01861 vid regeringssammanträde den 5 december 2024

Ersättning och ansvarig myndighet	Metod ¹
Arbetsförmedlingen	
Etableringsjobb ²	Kan studeras med schablon
Lönebidrag	Kvantitativ metod
Nystartsjobb	Kvantitativ metod
Centrala studiestödsnämnden	
Omställningsstudiestöd ³	Kvalitativ eller kvantitativ metod
Studiemedel för studier i utlandet	Kvantitativ metod
Studiemedel för studier i Sverige	Kvantitativ metod
Studiehjälp	Kan studeras med schablon
Övriga ersättningar:	
- Lärlingsersättning	Kan studeras med schablon
- Rg-bidrag	Kan studeras med schablon
Försäkringskassan	
Aktivitetsersättning	Kvalitativ eller kvantitativ metod
Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning ⁴	Kvantitativ metod
Arbetskadelivränta	Kan studeras med schablon
Assistansersättning	Kvalitativ eller kvantitativ metod
Barnbidrag	Kvantitativ metod
Bostadsbidrag	Kvantitativ metod
Bostadstillägg	Kvantitativ metod
Föräldrapenning	Kvantitativ metod
Merkostnadsersättning	Kan studeras med schablon
Omvårdnadsbidrag	Kvantitativ metod
Sjukersättning	Kvantitativ metod
Sjukpenning	Kvantitativ metod
Statligt tandvårdsstöd	Kvantitativ metod
Tillfällig föräldrapenning	Kvantitativ metod
Underhållsstöd	Kvantitativ metod
Övriga ersättningar:	
- Adoptionsbidrag	Kan studeras med schablon
- Bilstöd	Kan studeras med schablon
- Boendetillägg	Kan studeras med schablon
- Gravitetpenning	Kan studeras med schablon
- Närståendepenning	Kan studeras med schablon
- Rehabiliteringspenning	Kan studeras med schablon
- Rehabiliteringspenning i särskilda fall	Kan studeras med schablon
- Sjukpenning i särskilda fall	Kan studeras med schablon
- Smittbärrpenning	Kan studeras med schablon
- Tilläggsbelopp vid familjeförmån	Kan studeras med schablon

Ersättning och ansvarig myndighet	Metod ¹
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	
Arbetslöshetsförsäkring	Kvantitativ metod
Migrationsverket	
Dagersättning till asylsökande	Kvantitativ metod
Det nya återvändningsbidraget ⁵	Kvalitativ eller kvantitativ metod
Särskilt bidrag enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.	Kan studeras med schablon
Pensionsmyndigheten	
Garantipension	Kvalitativ eller kvantitativ metod
Inkomstpensionstillägg	Kan studeras med schablon
Allmän pension ⁶	Kvalitativ eller kvantitativ metod
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	Kvantitativ metod
Efterlevandeförmåner till vuxna	Kan studeras med schablon
Efterlevandeförmåner till barn	Kan studeras med schablon

¹ Kvantitativa och kvalitativa metoder samt schablonberäkningar har i detta uppdrag samma innebörd som i ESV:s rapport (ESV 2024:45 avsnitt 2.1).

² Försäkringskassan ska bistå Arbetsförmedlingen i arbetet med studien.

³ Studien ska avgränsas till att avse ansökningar om omställningsstudiestöd för studier som påbörjas höstterminen 2025.

⁴ Arbetsförmedlingen och IAF ska bistå Försäkringskassan i arbetet med studien. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ska ansvara för att studera de risker som uppstår kopplat till de beslut som fattas av respektive myndighet utifrån deras ansvarsområden. IAF ska bidra till att likartade bedömningar görs i denna studie och i studien av arbetslöshetsförsäkringen, i de delar ersättningarna har likartade bestämmelser.

⁵ Avser det nya återvändningsbidraget som aviserades i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.2), med förbehåll för att riksdagen beslutar i enlighet med regeringens förslag för anslaget 1:3 i utgiftsområde 8 i samma proposition. Utan hinder av bestämmelsen om att studierna ska avse hela eller delar av 2025 i 7 § första stycket förordningen om korrekta utbetalningar ska studien avse ansökningar som prövas av Migrationsverket t.o.m. april 2026 enligt de förväntade nya reglerna om återvändningsbidrag.

⁶ Avser inkomstpension, tilläggspension och premiepension, exklusive garantipension och inkomstpensionstillägg.